

1895-12-04

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev.

Afsendersted:

Pisa

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Pisanello

Charles Been

Rasmus Christiansen

Piero della Francesca

Erik Henrichsen

Andrea Mantegna

Helge Rode

Cosimo Tura

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Johan Rohde er i Italien. Han opholder sig for øjeblikket i Pisa, som han er meget betaget af. Han har forinden rejst rundt i Norditalien, hvor han har nydt at se og gense den italienske arkitektur og malerkunst fra renæssancen. I Pisa påtænker Rohde at give sig i kast med at male byens ældre arkitektur. Rohde håber at hans hjemlige kolleger under hans fravær vil glemme ham, så han efter hjemkomsten til Danmark kan få arbejdsro. Rohde håber at hans studier i Italien kan forberede ham på arbejdet med nogle figurmalerier og portrætter derhjemme. Rohde regner med at Hannovers arbejde med Eckersberg-udstillingen er ved at være færdigt, og at han nu er gået igang med at forberede sin udgivelse om maleren. Han opfordrer Hannover til at komme til Pisa på besøg, og beder ham hilse Charles Been og Henrichsen.

TRANSSKRIFTION

adr. Pisa

ferma in posta

d. 4. December 95.

Kjære Ven!

Forlængst skulde jeg jo have skrevet Dem til og takket Dem for det rare, venlige Brev, som De sendte mig et Par Dage, før jeg rejste, og som virkelig havde den oplivende Virkning af en god dansk Snaps, som De talte om. — Men jeg bliver for hver Dag, der gaaar, dummere og dummere, tror jeg, og det er mig næsten ikke mere muligt at sætte to Linjer sammen. — Naa, saa har jeg jo ogsaa føjtet en Del om og boet paa smaa italienske Albergoer, hvor Skrivetøjerne ikke have været i den bedste Orden; det kan maaske tjene lidt til min Undskyldning.—

Nu er jeg altsaa i Pisa og er falden til Ro og har Naturligvis en Del at fortælle Dem, ikke om dansk Pjaltethed eller fuldstændig interesseløse Skandaler; men om megen god Kunst og menneskelig Stordaad fra svundne Tider, — hvis De sad her ved Siden af mig, i mit Værelse ved Arnoen, ligeoverfor den gamle smukke Kirke S. Paolo, som jeg tænker paa at male. De skulde da faa en halv Alen Cigar, Fotografirullen skulde komme frem, og De skulde ikke — især hvis De stod ved Begyndelsen til

en italiensk Rejse — slippe for mine gode Raad

[2]

og mine Advarsler.

Men at sidde her og som Lægmand skrive Kunst-historie for en Fagmand er der jo ingen Mening i. Det meste af, hvad jeg har set, har De jo ogsaa set, og Resten kjender De paa anden Haand. —

Jeg var jo først i Verona, hvor jeg havde glædet mig til at tegne eller male i Giardino Giusti, men der herskede i de 14 Dage, jeg var der et ugudeligt Vejr, saa Arbejde af den paatænkte Art blev der intet af. Jeg fik imidlertid Verona grundigt set og kan ikke noksom anbefale den, naar De nu kommer herved. S. Zeno er formodentlig noget af det bedste i Italien; men der er flere andre udmærkede romanske Kirker. Det er jo for Arkitekturen men og[-]saa for det herlige Landskab, at man skal til Verona. Der er nok mange Billeder, men jeg kan ikke rigtig goutere disse Veronesere. Det eneste Billede, som jeg er ganske henrykt over, er Vittore Pisano's Fresko i S. Anastasia. Ja saa er der jo en god Mantegna i S. Zeno — Ja saa har jeg været i Mantua for at se Mantegna. Han er jo udmærket. I Ferrara,

[3]

en mig ubekjendt Cosimo Tura, hvis Fresker gjorde det stærkeste Indtryk paa mig; de er ganske fortræffelige.

Jeg fornyede med Glæde Bekjendtskabet med Ravenna og søgte Piero della Francesca i Rimini, Arezzo og S. Sepulcro [Sepolcro] og blev skam ikke narret. Han er god nok.

Nu sidder jeg altsaa i Pisa, hvor jeg har tænkt at tegne og male noget god gammel Arkitektur, hvilket jeg længe har længtes efter; ikke blot fordi jeg troer, man har godt af at arbejde med strænge alvorlige Former, men ogsaa fordi det vil mere mig at gjøre noget saadant.

Jeg boer endelig fjernt fra dansk Ynkelihood, og haaber, at jeg under mit Fravær maa blive sat saaledes ud af Spillet, at jeg kan faa Lov til, naar jeg kommer hjem, at passe mit Arbejde.

Og har mine Studier her den gavnlige Virkning, som jeg haaber, glæder jeg mig til, naar jeg kommer hjem, at gaa i Lav med "Figurerne", først Portræterne; der er da navnlig to, jeg gjerne vilde gjøre; den ene er Helge Rode, den anden kan De selv gjætte Navnet paa; men jeg er lidt bange

[4]

for ham, saa det er maaske bedst at vi aflagrer ham lidt, til jeg bliver noget dygtigere.

—

Nu er vel Arbejdet med Eckersberg-Udstillingen til Ende, og jeg haaber, De har haft den Fornøjelse af den, som De ærlig har fortjent. Thi hvad var der bleven ud deraf uden Dem.

Saa tænker jeg, at De er ved at ordne Stoffet til Bogen, og saa hen i næste Aar faar De formodentlig Lyst til at trække Dem tilbage for i Stilhed at kunne nedskrive de første Kapitler. Og véd De, hvad De saa gjør?, saa gaar De ud til Hr. Krohn og fortæller ham, at imorgen tager De til Pisa, og saa kjører De direkte herved, hvor De finder mig vandrende min Aftentour paa Dæmningen ved Arnoen ligesom i sin Tid i Tønning ved Ejderen. — Her er Fred og Ro, og trænger De til at se noget som ikke er saa skjært endda, saa har De kun 10 Skridt at gaa.

Altsaa paa Gjensyn i Pisa; De kommer nok. Men forinden hører jeg jo nok et Par Ord fra Dem.

Deres hengivne Ven

Johan Rohde

Hils min lille Ven Charles fra mig — han er vel ikke vred paa mig, fordi jeg drillede ham — og sig, at hvergang jeg ser noget rigtig grinagtigt, tænker jeg paa ham. — Han er saa rar at le sammen med.

Hils ogsaa lille Henriksen. Christiansen har jeg selv besørget.

adr. Pisa
forma in posta.

24. Decemr 91. [D: 95]

H.P.R.

Kjære Ven?

Forleængst skulde jeg jo have skrevet Dem til og takket Dem for det rære, venlige Brev, De sendte mig et Par Dage, for jeg rejste, og som indtelligt havde den op= kiindte Væsening af en god dansk Snaps, som De talte om. - Men jeg bliver for hver Dag, des gaar, Døren og Dømmen, hvor jeg, og der er mig næsten ikke mere muligt at sætte to Linjer sammen. - Men, saa har jeg jo ogsaa fjættet en Del om og bort paa smaa italienske Albergjer, hvor Skrivetøjene ikke hæver vort i den bedste Orden; de rære maaske tjene lidt til min Kundskabsning. -

Nu er jeg altsaa i Pisa og er fuldstændig til Ro og har naturligtvis en Del at fortælle Dem, ikke om danske Sjællighed eller fuldstændig interessante Skandaler; men om mig en god Kæmst og menneskelig Skordad for svindne Tider, - hvis De sad her ved Siden af mig, i mit Værelse ved Arnova, ligesom for den gamle smukke Kirke S. Paolo, som jeg tænker paa at male. De skulde da ogsaa en halv Alen Cigar, Fotografierne skulde komme frem, og De skulde ikke - især hvis De stod ved Reggiodræsen til en italiensk Rejse - slippe for mine gode Raad

og mine Abvordes.

Men at sidde her og som Leymand skrive Kunst-
historie for en Tysmand & der jo ingen Mening
i. Det meste af, hvad jeg har set, har De
jo ogsaa set, og Bester kjender De paa anden
Maaned. —

Jeg var jo først i Verona, hvor jeg havde gaaet
Ovej til at tegne alle male i Giardino Giusti,
men der beskudt i de 14 Dage, jeg var der et inge-
delig Vejr, saa Arbejdet af den praktiske Art blev
der intet af. Jeg fik imidlertid Verona grundigt
set og kan ikke nok som antefels den, naar
De nu kommer hertil. S. Zeno & formodtlig
noget af det bedste i Italien; men der er flere
andre udmærkede romanske Kirker. Det er jo for
Arkitekturen og saa for det helte Landmaal, at man
skal til Verona. Der er nok mange Villers, men
jag kan ikke rigtig gaaes disse Veroneser.
Det eneste Villers, som jeg er ganske henrykt
over er Villen Pisano's Freske i S. Anastasia.
Ja saa er der jo en god Mantegna i S. Zeno.
— Ja saa har jeg været i Mantua for at se
Mantegna. Han er jo udmærket. I Ferrara,

en mig udblyndt Corinna Tusa, hvis Fresker gjordt
de største Indtryk paa mig; de er ganske
forbæffelige.

Jeg besøgte med Gæst. Deljundsbrevet med Rastum
og søgte Piero della Francesca i Rimini, Arezzo
og S. Sepulcro og blev skam ikke narret. Han er
gort nok.

Om sidde jeg altsaa i Pisa, hvor jeg har haardt at
sejge og male noget god gammelt Arkitektur, hvilket
jeg længe har længtes efter; ikke blot fordi jeg
troer, man har godt af at arbejde med stræng
alvorlig Forme, men ogsaa fordi det vil være
mig at give noget saadant.

Jeg blev endelig fjernet fra dansk Udvikling, og
haabte, at jeg under mit Ferar man bliv ved
saaledes ud af Spillet, at jeg kan gaa Lav til,
men jeg kommer hjem, at passe mit Arbej-
de.
og har mine Studier her den gamle Kirke, som
jeg haaber, glæde jeg mig til, naar jeg kommer hjem,
at gaa i Lav med "Figurini", først Portalen;
der er den gamle to, jeg gjæve vilde gjære;
den ene er Helge Rode, den anden kan de
selv gætte Navnet paa; men jeg er lidt lang

for ham, saa der maaske best at i aflag-
ene ham lidt, hi jeg blev noget dygligere.

Når er ud arbejdet med Eckerberg-Udstillingen til Ende,
og jeg haaber, De har haft den Fornøjelse af dees,
som De saa ordig har fortjent. Thi hvad var
der blivn ud drag uden Dem.

Saa tænker jeg, at De er ved at ordne Støffet til
Bogen, og saa kan i næste Aar gøre De formodentlig
Lyst til at trække Dem tilbage for: Sikkert at
rime med dem de første Kapittel. Og vil De,
hvad De saa gjør; saa gaa De ud til Hr. Krohn
og fortælle ham, at imorgen rejser De til Pisa, og
saa kjøre De direkte herved, hvor De finder mig
som brand min Aftenen paa Demningen ved
Armen ligesom i sin Tid i Tønning ved Ejden.
- Her er Fæl og Bø, og trænge de hi at se noget
som ikke er saa skjævt endte, saa kan de køn
so Skind at gaa.

Altsaa paa Godehavn i Pisa; De
kommer ud. Men frinde kan jeg se nok at Bør
ort for Dem.

Dens kongelige Ven

Johan Conrad

Hils min lille Ven Charles for mig - han er ud det ved
paa mig, fordi jeg driller ham - og sig, at hvordan jeg er
noget rigtig grinespil, tænker jeg paa ham. - Han er
saa var at se sammen med.

Hils ogsaa lille Henschen. Christian har jeg selv besøgt.